

फक्त कार्यालयीन उपयोगासाठी

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग

दृष्टीक्षेपात पुणे विभाग
(सांख्यिकीय माहिती)

सन २०२४-२५

अर्थ व सांख्यिकी आयुक्तालय,
प्रादेशिक कार्यालय,
पुणे.

दूरध्वनी क्र. ०२०-२६६१०१२२ Email : rjdpune1@gmail.com
Website: www.mahades.maharashtra.gov.in

For Official Use Only

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Planning Department

PUNE DIVISION AT A GLANCE

(Statistical Information)

(2024-25)

Commissionerate of Economics and Statistics,
Regional Office,
Pune.

 Landline No.020-26610122 Email : rjdpune1@gmail.com
Website : www.mahades.maharashtra.gov.in

प्रकाशनासाठी योगदानकर्ते :-

श्री.सुनिल जाधव, सह आयुक्त्

श्रीमती वृषाली माकर, उप आयुक्त्

श्री.भूषण गंगधर, सहायक संशोधन अधिकारी

श्रीमती मोहिनी गायकवाड, सांख्यिकी सहाय्यक

शुभेच्छा संदेश

अर्थ व सांख्यिकी आयुक्तालय, नियोजन विभाग हा राज्यातील सांख्यिकीय आकडेवारी गोळा करण्यासाठी नोडल विभाग म्हणून राज्य शासनाने घोषित केला आहे. या विभागामार्फत जिल्हा स्तरावर "जिल्हा आर्थिक व सामाजिक समालोचन" हे वार्षिक प्रकाशन तयार केले जाते. त्यावरून एखाद्या प्रादेशिक विभागातील महत्वपूर्ण आकडेवारी, जिल्ह्यातील ठळक बाबी आणि प्रत्येक बाबीची जिल्हास्तरीय तुलना एका दृष्टीक्षेपात पाहता यावी या संकल्पनेतून दृष्टीक्षेपात विभाग हे प्रकाशन तयार करण्यात आले आहे. पुणे विभागातील पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर व कोल्हापूर या पाच जिल्ह्यातील आर्थिक व सामाजिक घटकांचा सारांश आलेखांच्या माध्यमातून मांडण्याचा प्रयत्न या प्रकाशनात केला आहे.

या प्रकाशनासाठी आधारभूत ठरलेले "जिल्हा आर्थिक व सामाजिक समालोचन" हे प्रकाशन तयार करण्याच्या अधिकारी व कर्मचारी यांनी केलेल्या सहकार्याबद्दल व त्यावरून दृष्टीक्षेपात विभाग २०२४ हे प्रकाशन तयार केलेल्या अधिकारी व कर्मचारी यांना मी धन्यवाद देतो आणि सदर प्रकाशनातील माहिती विभागाचे मूल्यमापन करण्याच्या दृष्टीने निश्चितच सहाय्यभूत ठरेल अशी मी आशा व्यक्त करतो.

(डॉ.चंद्रकांत पुलकुंडवार, भा.प्र.से.)
विभागीय आयुक्त,
विभागीय आयुक्त कार्यालय,
पुणे विभाग, पुणे.

प्रस्तावना

दृष्टिक्षेपात पुणे विभाग वर्ष २०२४-२५ हे पुणे विभागाचा आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्राचा सांख्यिकीय माहितीच्या आधारे आढावा घेणारे प्रकाशन आहे. राज्यात आर्थिक, सामाजिक व ऐतिहासिक दृष्टीकोनातून पुणे या प्रादेशिक विभागास अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. पुणे विभाग हा महाराष्ट्रातील एक प्रगतीशील आणि मोठ्या प्रमाणावर शहरीकरण झालेला प्रशासकीय विभाग आहे. महाराष्ट्रातील महत्त्वाच्या शहरांमध्ये पुणे, कोल्हापूर सोलापूर यांचा समावेश आहे. विभागात मोठ्या प्रमाणावर आय. टी. हब आहेत. त्यामुळे औद्योगिकप्रगती व दरडोई उत्पन्न वाढण्यास हातभार लागतो. या विभागातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये साखर कारखाने व इतर उद्योगधंदे आहेत. तसेच कृषी क्षेत्रात पुणे विभागाचे योगदान महत्त्वपूर्ण आहे. विभागात सर्व प्रकारच्या बाजारपेठा कार्यरत असल्याने राज्याला महसूल मिळवून देणारा हा एक सशक्त महसुली विभाग आहे. विभागातील निवडक उत्पादनांमुळे जागतिक व्यापार पेठांमध्ये महत्त्वाचे स्थान प्राप्त झाले आहे. उदा. कोल्हापुरी चप्पल, सोलापुरी चादर इ. विभागात अष्टविनायकांपैकी ५ क्षेत्र असून पंढरपूर, ज्योतिबा, महालक्ष्मी अशी महत्त्वाची तीर्थक्षेत्रे आणि महाबळेश्वर, कास पठार यांसारख्या पर्यटन क्षेत्रांमुळे या विभागात पर्यटनाचा विकास झाला आहे.

छत्रपती शिवाजी महाराज यांचे जन्म स्थळापासून त्यांच्या अनेक छोट्या मोठ्या मोहिमांची साक्षीदार असलेली अशी सह्याद्रीच्या पर्वतरांगांनी नटलेली आणि दऱ्या-डोंगरांनी व्यापलेली ऐतिहासिक पावन भूमी पुणे विभागास लाभलेली असून सदर विभागाविषयी माहिती उपलब्ध करून देण्यास मला आनंद होत आहे. प्रकाशनातील बहुतांशी आकडेवारी जिल्हास्तरीय प्रकाशनातून संकलित करण्यात आली असून माहिती अद्यावत व बिनचुक देण्याचा प्रयत्न करण्यात आला आहे. ठळक माहितीचे वैशिष्ट्य म्हणून काही आलेखांचा (Bar digram) यात अंतर्भाव केलेला आहे. सदर पुस्तिकेतील माहिती वाचकांना निश्चितच उपयुक्त ठरेल अशी मी आशा व्यक्त करतो.

(सुनिल जाधव)

सह आयुक्त

अर्थ व सांख्यिकी आयुक्तालय,

प्रादेशिक कार्यालय, पुणे

दृष्टिक्षेपात पुणे विभाग वर्ष : २०२४-२५

अनुक्रमणिका

अ.क्र	विषय	पृष्ठ क्रमांक	Subject	Page Nos.
१	विभागाचा नकाशा		Pune Division Map	
२	आलेख	१ ते ४	Graphs	1 To 4
३	विभागाचा समग्र आढावा	५ ते ७	Comprehensive Overview of the Division	5 To 7
४	भौगोलीक क्षेत्र (जनगणना-२०११ प्रमाणे)	८	Geographical Area (Census 2011)	8
५	पर्जन्यमान (सरासरी)	८	Rainfall Average	8
६	प्रशासकीय विभाग	८	Administrative Divisions	8
७	स्थानिक संस्था	८	Urban Local Bodies	8
८	लोकसंख्या (जनगणना-२०११)	९ ते १०	Population (Census-2011)	9 To 10
९	साक्षरतेचे प्रमाण (जनगणना-२०११)	११	Literacy Rate (Census-2011)	11
१०	जिल्हा उत्पन्न अंदाज	११	District Income Estimates	11
११	कृषि	१२ ते १३	Agriculture	12 To 13
१२	जमिन महसूली वसूली	१३	Land Revenue Collection	13
१३	जलसिंचन	१४ ते १५	Irrigation	14 To 15
१४	वीज	१५	Electricity	15
१५	पशुधन (पशुगणना २०१९)	१५	Livestock (Livestock Census 2019)	15
१६	पशुवैद्यकीय सोयी	१६	Veterinary Facilities	16
१७	वाहतुक व दळणवळण	१६	Transport & Communication	16
१८	उद्योग	१६ ते १७	Industry	16 To 17
१९	मत्स्य व्यवसाय	१७	Fisheries	17
२०	सहकार	१७ ते १८	Co-Operative	17 To 18
२१	सार्वजनिक आरोग्य	१९	Public Health	19
२२	कुटुंब कल्याण	१९ ते २०	Family Welfare	19 To 20
२३	शिक्षण	२० ते २२	Education	20 To 22

अ.क्र	विषय	पृष्ठ क्रमांक	Subject	Page Nos.
२४	व्यापारी बँका	२२	Commercial Banks	22
२५	पिण्याच्या पाण्याच्या पुरवठा वर्ष	२२	Drinking Water Facilities	22
२६	मागासवर्गीय कल्याणकारी योजना	२३	The Backward Class Welfare Schemes	23
२७	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	२३	Integrated Rural Development	23
२८	जिल्हा नियोजन वर्ष २०२४-२५	२३	District Planning	23
२९	स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष	२४-२५	Local Development Programmes	24 To 25
३०	ग्रामपंचायती उत्पन्न व खर्च वर्ष	२५	Grampanchayat Income & Expenditure	25
३१	जिल्हापरिषदा उत्पन्न व खर्च वर्ष	२५	Zilla Parishad Income & Expenditure	25
३२	महानगरपालीका/नगरपालीका उत्पन्न व खर्च वर्ष	२५	Municipal Corp./Municipal Council	25
३३	नागरी पुरवठा	२५	Civil Supplies	25
३४	रोजगार निर्मिती मनुष्य दिवस	२५	Person-days of Employment Generated	25
३५	कर्मचारी गणना (दि.०१/०७/२०२५)	२६	Census of Govt. Employee (As on	26
३६	टिप १ ते ९	२६	Notes 1 To 9	26

पुणे विभागाचा नकाशा
Pune Division Map

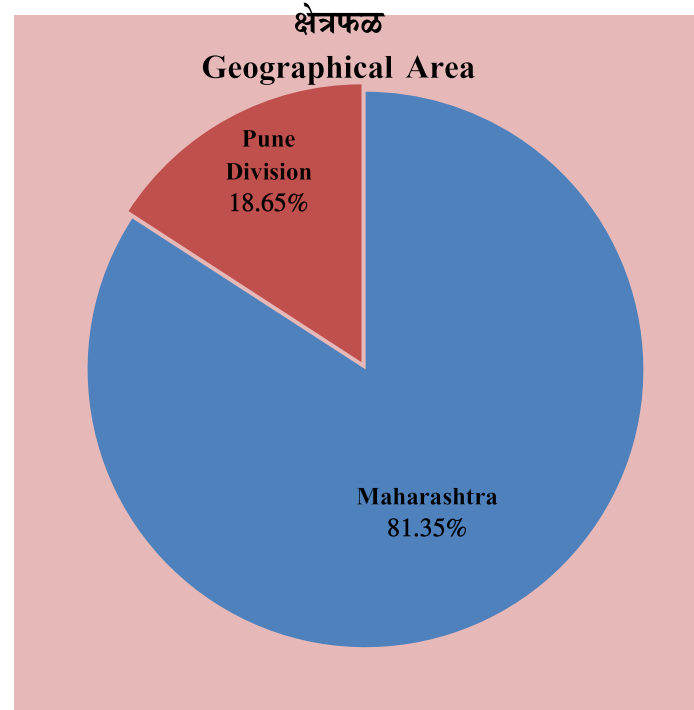

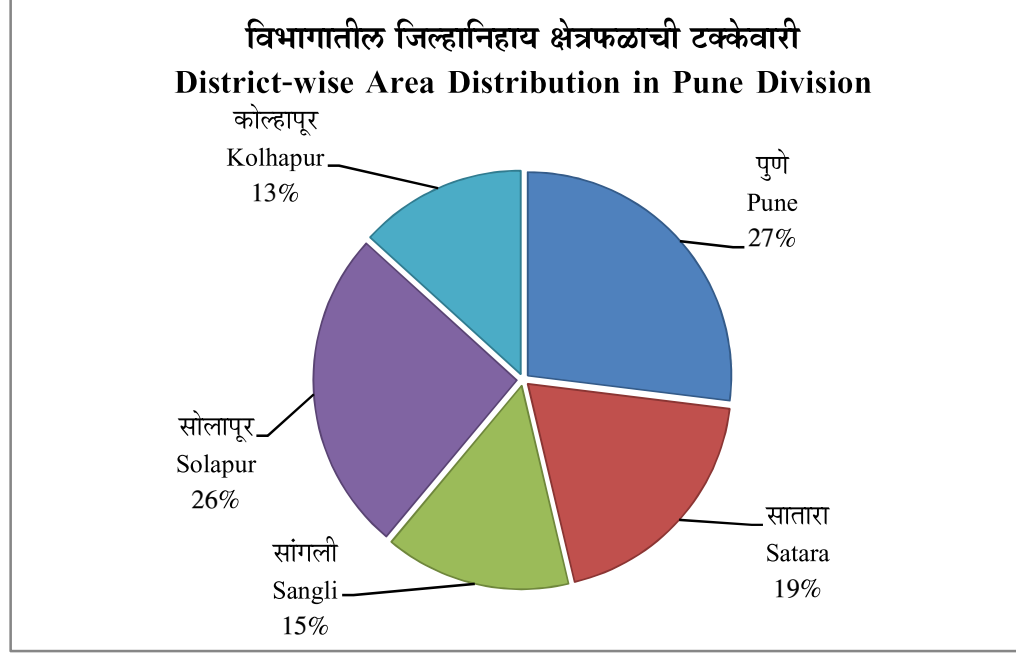
क्षेत्रफळ

Geographical Area

महाराष्ट्राचे एकूण भौगोलिक क्षेत्रफळ ३०८ हजार चौ.कि.मी. आहे तर पुणे विभागाचे भौगोलिक क्षेत्रफळ ५७.४३ हजार चौ.कि.मी म्हणजेच पुणे विभागाचे क्षेत्रफळराज्याच्या १८.६५ टक्के आहे. राज्याच्या एकूण उत्पादनात पुणे विभागाचा वाटा २०% इतका आहे.

The total Geographical Area of Maharashtra is 308 thousand Sq. Km. while the Geographical Area of Pune Division is 57.43 thousand Sq. Km. i.e. the area of Pune Division is 18.65% of the State. The share of Pune Division in the total production of the State is 20%.

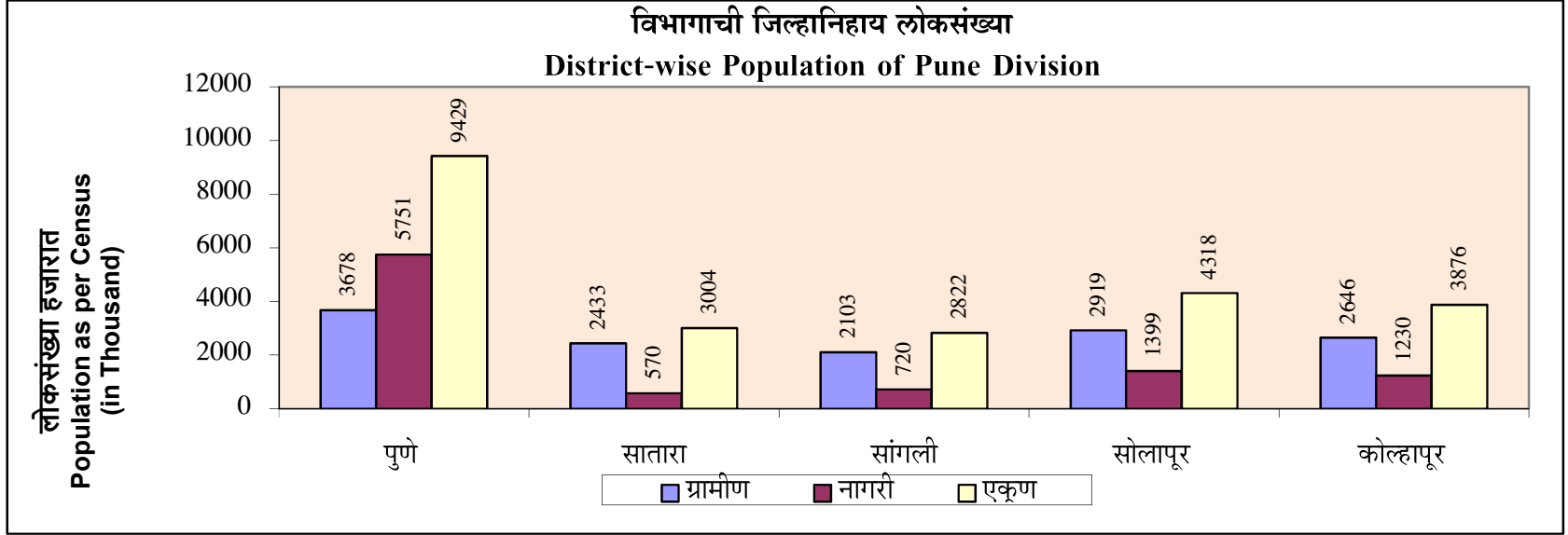

पुणे विभागात क्षेत्रफळाच्या दृष्टीने पुणे जिल्हा सर्वात मोठा (२७%) आहे तर कोल्हापूर जिल्हा हा सर्वात लहान (१३ %) जिल्हा आहे.
 In Pune Division, Pune District is the largest district (27%) in terms of area while Kolhapur District is the smallest (13%).

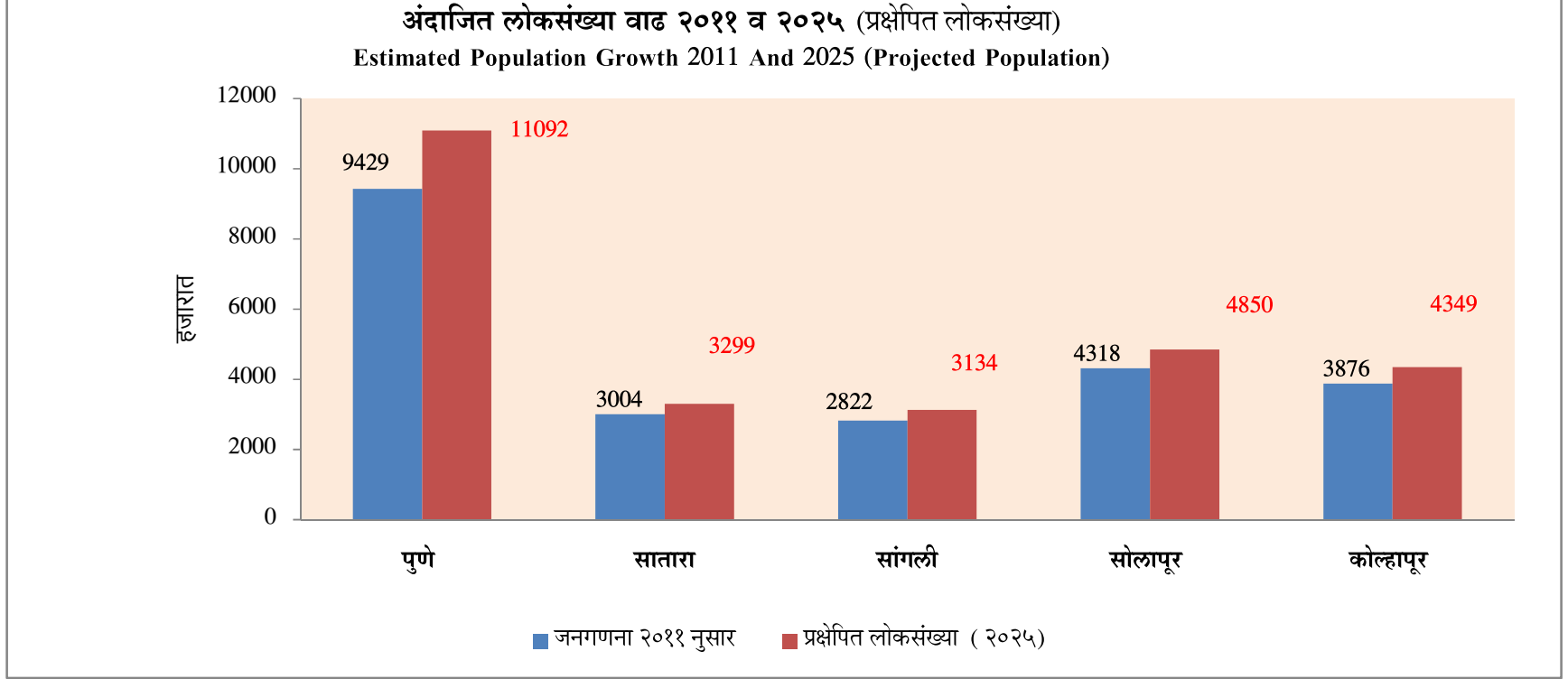
पुणे विभागाची जिल्हानिहाय लोकसंख्या (जनगणना २०११)
District-wise Population of Pune Division (Census २०११)

(आकडे हजारात/In In Thousands)
(Numbers in Thousand)

पुणे विभागाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी ४१.२४% लोकसंख्या नागरी भागात आहे. सर्वात अधिक नागरी लोकसंख्या पुणे जिल्ह्यात (६०.९९%) तर सर्वात कमी नागरी लोकसंख्या सातारा जिल्ह्यात (१८.९७%) आहे.

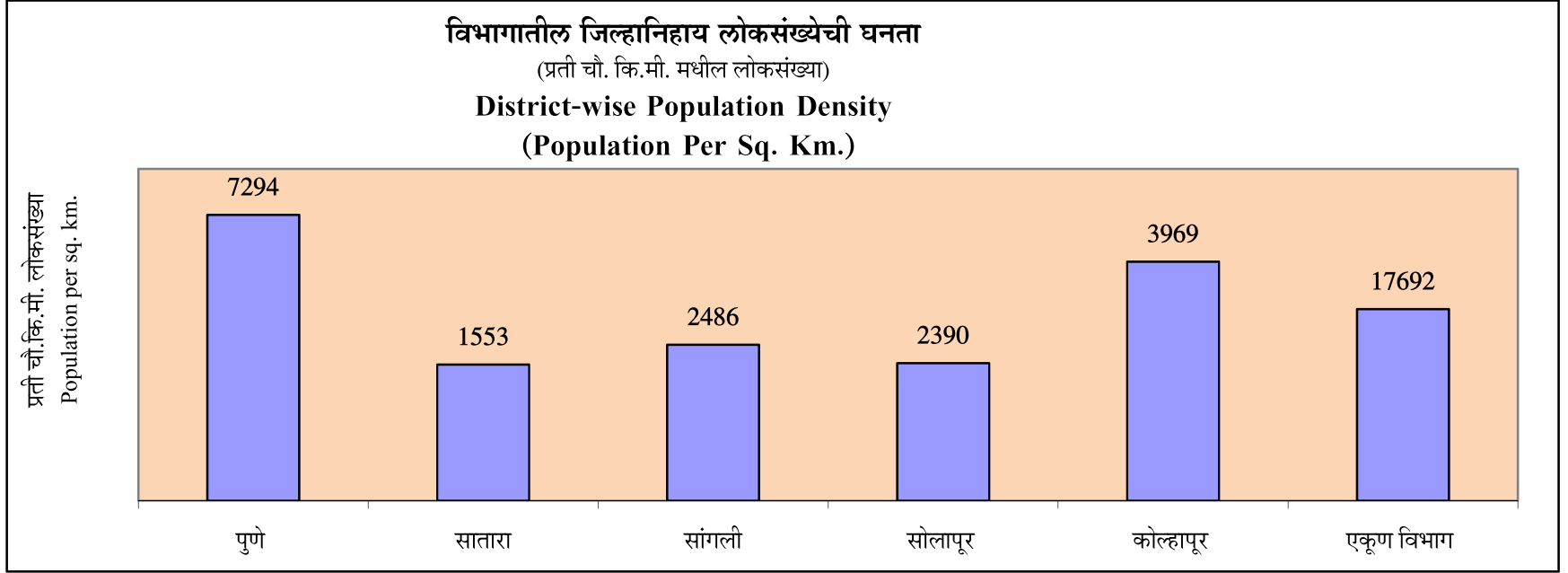
41.24% of the total population of Pune division lives in urban areas. The highest urban population is in Pune district (60.99%) while the lowest urban population is in Satara district (18.97%).

सन २०११ ची लोकसंख्या/Number व सन २०२५ ची अंदाजित लोकसंख्या/Number यांची तुलना केली असता मागील १५ वर्षात पुणे जिल्ह्याची (१८%) व त्या खालोखाल सोलापूर जिल्ह्याची (१२%)लोकसंख्या/Number झपाट्याने वाढताना दिसून येत आहे.

As comparing the population of census 2011 and the projected population of 2025, it is seen that the population of Pune district (18%) and then Solapur district (12%) has been growing rapidly in the last 15 years.

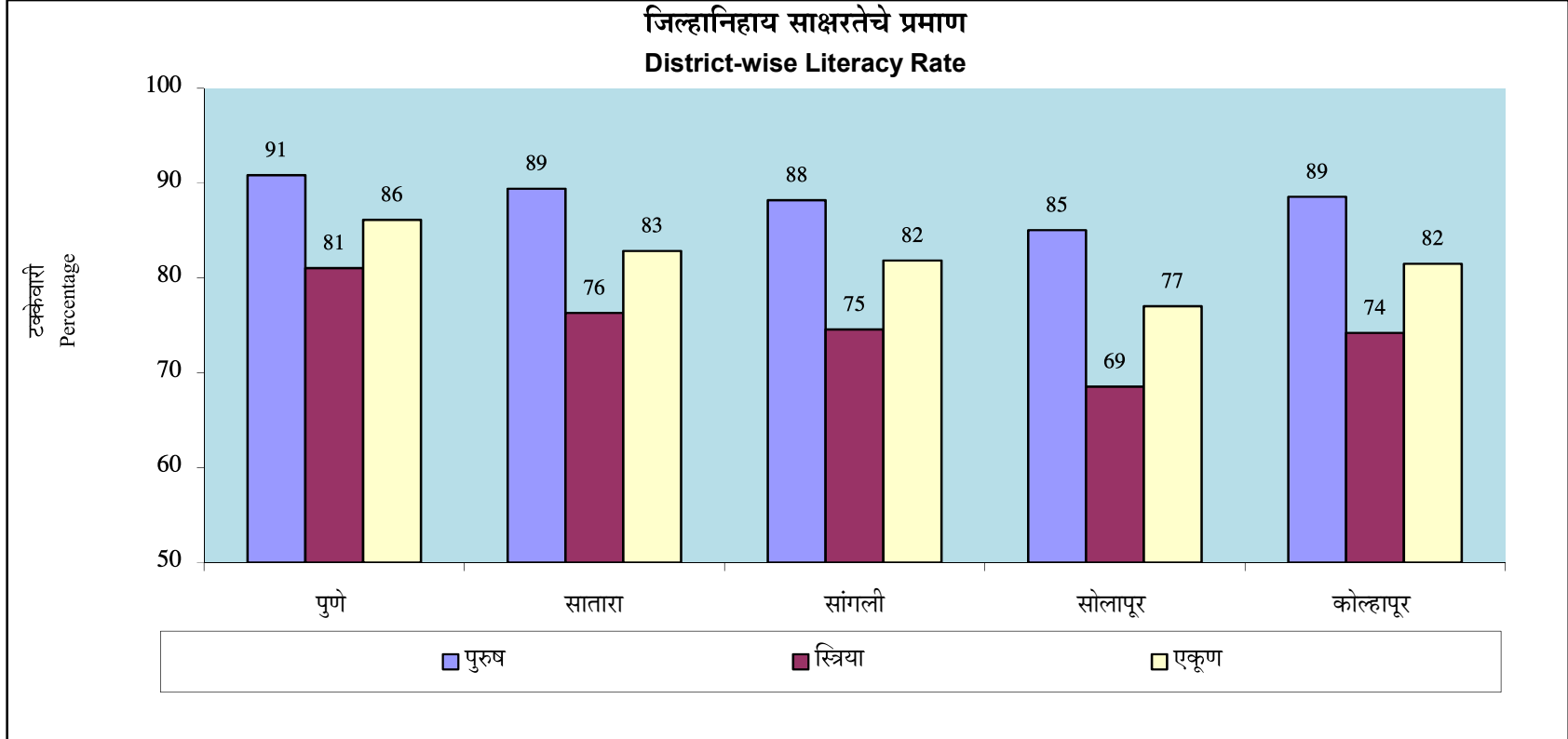
लोकसंख्येची घनता
Population Density

राज्याची लोकसंख्येची घनता ३६५ आहे. पुणे विभागाची लोकसंख्येची घनता १७६९२ इतकी आहे पुणे जिल्ह्याची लोकसंख्येची घनता ७२९४ इतकी आहे, विभागातील पुणे जिल्हा हा उद्योग व्यवसाय व रोजगाराच्या दृष्टीने सर्वाधिक सक्षम असल्याने या जिल्ह्याची लोकसंख्येची घनता इतर जिल्ह्यांच्या तुलनेत जास्त आहे तर सातारा जिल्ह्याची लोकसंख्येची घनता सर्वात कमी (१५५३) आहे.

The population density of the state is 365. The population density of Pune division is 17692. The population density of Pune district is 7294. Since Pune district in the division is the most capable in terms of industry, business and employment, the population density of this district is higher than other districts, while Satara district has the lowest population density (1553).

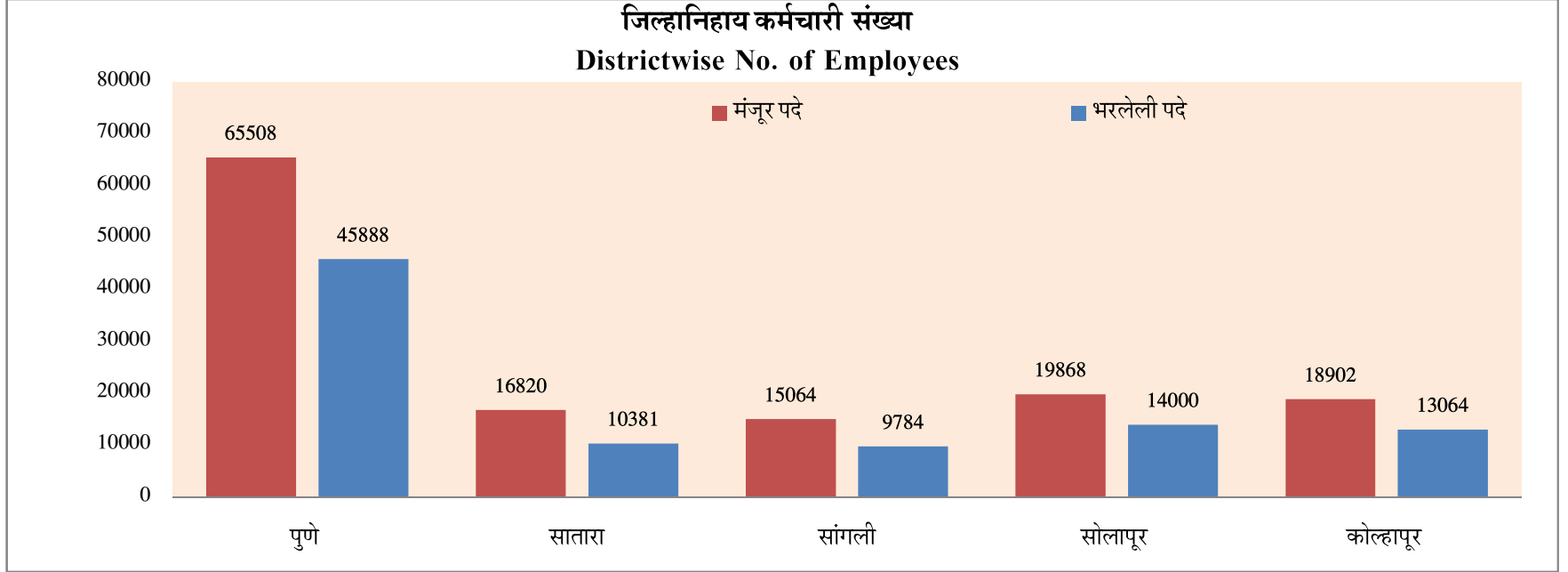
विभागाची साक्षरता(टक्केवारी)
Literacy Rate of the Division (Percentage)

राज्याचे साक्षरतेचे प्रमाण ८२.३४% आहे तर पुणे विभागाचे साक्षरतेचे प्रमाण ८१.८८% आहे.

The literacy rate of the state is 82.34% while the literacy rate of Pune division is 81.88%.

पुणे विभागातील जिल्हानिहाय (शासकीय अ ते ड) अधिकारी/कर्मचारी संख्या
District wise (Government A to D) number of officers/employees in Pune division

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाच्या सन २०२४ च्या शासकीयकर्मचारी गणनेनुसारमंजूर व भरलेली पदे वरीलप्रमाणे दर्शविलेली आहेत. (संदर्भ - शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वकष माहितीकोष दि.०१.०७.२०२४)

The sanctioned and filled posts as per the Employee Master Database (EMDb) 2024 of the Directorate of Economics and Statistics are shown above. (Reference - Comprehensive Database of Employee Master Database (EMDb) as on 01.07.2024)

विभागाचा समग्र आढावा

राज्यातील सहा विभागांपैकी पुणे हा एक प्रशासकीय विभाग असून या विभागामध्ये पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर व कोल्हापूर हे ५ जिल्हे आहेत. पुणे हे विभागातील मुख्यालयाचे ठिकाण आहे.या विभागाच्या पश्चिमेस कोकण विभाग, पूर्वेस औरंगाबाद विभाग, उत्तरेस नाशिक विभाग व दक्षिणेस कर्नाटक राज्य आहे. प्रामुख्याने ज्वारी, गहू, बाजरी, ऊस, तांदूळ, सोयबीन, कांदा, भुईमुग, द्राक्ष यासारखी पिके या विभागातील बहुतांश भागात घेतली जातात.

Overall Overview of the Division

Pune is one of the six divisions of the state and has 5 districts namely Pune, Satara, Sangli, Solapur and Kolhapur. Pune is the headquarters of the division. This division is bounded by Konkan division to the west, Aurangabad division to the east, Nashik division to the north and Karnataka state to the south. Crops like Jowari, Wheat, Millet, Sugarcane, Rice, Soybean, Onion, Groundnut, and Grapes are mainly grown in most parts of this division.

भौगोलिक क्षेत्र:-

पुणे विभागाचे एकूण भौगोलिक क्षेत्र ५७.४३ हजार चौ.कि.मी. आहे. विभागात पुणे जिल्ह्याचे भौगोलिक क्षेत्र सर्वाधिक १५.६२ हजार चौ.कि.मी. तर कोल्हापूर या जिल्ह्याचे सर्वात कमी ७.७६ हजार चौ.कि.मी. क्षेत्र आहे. या विभागामध्ये एकूण ६ महानगरपालिका असून एकूण ५ जिल्हा परिषदा, ५७ पंचायत समित्या, ४९ नगरपालिका, २५ नगर पंचायती, ३ कटक मंडळ व ५६३७ ग्रामपंचायती आहेत. महसुली गावे ६६८२ आहेत.

Geographical Area:-

The total Geographical Area of Pune Division is 57.43 thousand sq. km. In the division, Pune district has the highest geographical area of 15.62 thousand sq. km. While Kolhapur district has the lowest area of 7.76 thousand sq. km. In this division, there are a total of 6 Municipal Corporations, a total of 5 Zilla Parishads, 57 Panchayat Samiti, 49 Municipalities, 25 Nagar Panchayats, 3 Cuttack Mandals and 5637 Gram Panchayats. There are 6682 revenue villages.

लोकसंख्या:-

जनगणना २०११ प्रमाणे पुणे विभागाची एकूण लोकसंख्या/Number २.३४ कोटी आहे. त्यापैकी पुरुष १.२० कोटी व स्त्रिया १.१४ कोटी आहेत. विभागातील इतर जिल्ह्यांच्या तुलनेत पुणे जिल्हयाची लोकसंख्या/Number जास्त म्हणजे ९४.२९लक्ष असून ती सर्वाधिक आहे. विभागाची एकूण साक्षरता २०११ प्रमाणे ८१.८८ टक्के आहे.पुरुष साक्षरता ८८.४२% तरस्त्रीसाक्षरता७४.९४% इतकीआहे. विभागामध्ये इतर जिल्हयाच्या तुलनेत पुणे जिल्हयाची साक्षरता (८६.१५%) सर्वात जास्त आहे. तर सर्वात कमी साक्षरतेचे प्रमाण (७७.०२%) हे सोलापूर या जिल्हयाचे आहे.

Population:-

As per the 2011 census, the total population of Pune division is 2.34 crore. Out of which 1.20 crore are males and 1.14 crore are females. Compared to other districts in the division, Pune district has a population of 94.29 lakhs, which is the highest. The total literacy rate of the division is 81.88 percent as per 2011. Male literacy is 88.42% and female literacy is 74.94%. Compared to other districts in the division, Pune district has the highest literacy rate (86.15%). Solapur district has the lowest literacy rate (77.02%)

कृषि व सिंचन:-

वर्ष २०२३-२४ करिता पुणे विभागात एकूण पिकांखालील क्षेत्र ३,७५६.८६ हजार हेक्टर आहे. विभागातील एकूण लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र १२५८ हजार हेक्टर आहे.

Agriculture and Irrigation:-

The total area under crops in Pune division for the year 2023-24 is 3,756.86 thousand hectares. The total gross area under cultivation in the division is 1258 thousand hectares.

पशुधन (2019 ची पशुगणना):-

या विभागात एकूण पशुधन ७००१ हजार आहे. त्यापैकी सर्वाधिक पशुधन सोलापूर जिल्हयात २३३३ हजार असूनसर्वातकमीपशुधनकोल्हापूरजिल्हयात १०८१ आहे.पुणे विभागात पशुवैद्यकीय सर्वचिकिस्तालये ३१ आहेत.

Livestock (Livestock Census 2019) :-

The total livestock in this division is 7001 thousand. Out of which the highest livestock is in Solapur district at 2333 thousand and the lowest is in Kolhapur district at 1081. There are 31 veterinary polyclinics in Pune division.

वाहतूक व दळणवळण:-

विभागामध्ये एकूण रस्त्यांची लांबी ७७२८६.४७ कि.मी. आहे. त्यापैकी सर्वात जास्त लांबी सोलापूर जिल्ह्यामध्ये (२१,०८५.११ कि.मी.) आहे, तर सर्वात कमी रस्त्याची लांबी ८६९०.९९ कि.मी. ही कोल्हापूर जिल्ह्याची आहे. तसेच पुणे विभागात रेल्वे मार्गाची एकूण लांबी ६८२.४० कि.मी. असून त्यापैकी सर्वात जास्त लांबी ३७५.४० कि.मी. ही सोलापूर जिल्ह्याची आहे.

Transport and Communication:-

The total length of roads in the division is 77286.47 km. Out of which the longest length is in Solapur district (21,085.11 km), while the shortest length of roads is 8690.99 km. It is in Kolhapur district. Also, the total length of railway lines in Pune division is 682.40 km. Out of which the longest length is 375.40 km. It is in Solapur district.

मत्स्यव्यवसाय

विभागामध्ये एकूण मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था ४०० आहेत. मच्छीमारीसाठी अनुकूल क्षेत्र ६८३१८.४९ हेक्टर आहे, त्यापैकी मच्छीमारी साठी उपयोगात आणलेले क्षेत्र ५१६१२.४९ हेक्टर आहे. विभागातील नद्यांची लांबी ४१९२.०५ कि.मी. एवढी आहे.

Fisheries:-

There are a total of 400 fisheries cooperatives in the division. The area suitable for fishing is 68318.49 hectares, out of which the area used for fishing is 51612.49 hectares. The length of the rivers in the division is 4192.05 km.

सहकार

विभागामध्ये एकूण प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था ६३७९ आहेत, त्यातील सभासद १५५६७ हजार आहेत. एकूण सहकारी दुग्धसंस्था ८५१७ आहेत, त्यातील सभासद संख्या/Number ५.२२ लाख असून संस्थेमार्फत प्रतिदिन सरासरी १५७८१७२.३६ हजार लिटर दुध गोळा केले जाते. सर्वात जास्त कृषि सहकारी पतसंस्था व दुग्धसंस्था कोल्हापूर येथे कार्यरत आहेत.

Co-Operation:-

There are a total of 6379 primary agricultural cooperative credit societies in the division, with 15567 thousand members. There are a total of 8517 cooperative dairy societies, with 5.22 lakh members, and an average of 1578172.36 thousand liters of milk is collected daily through the societies. The maximum number of agricultural cooperative credit societies and dairy societies are operating in Kolhapur.

आरोग्य

विभागामध्ये एकूण १४८ रुग्णालये, १९३ दवाखाने, ४५७ प्राथमिक आरोग्य केंद्र व २२१२ उपकेंद्र व ६५ आयुर्वेदिक दवाखाने कार्यरत आहेत. त्यामध्ये डॉक्टर व वैद्यांची एकूण संख्या/Number ४५४९ एवढी आहे.

Health:-

A total of 148 hospitals, 193 clinics, 457 primary health centers, 2212 sub-centers and 65 Ayurvedic clinics are functioning in the department. The total number of doctors and medical practitioners is 4549.

रोजगार निर्मिती

पुणे विभागामध्ये सेवायोजन केंद्रात एकूण नोंदणी पटावर नांव नोंदविलेल्या अर्जदारांची एकूण संख्या/Number १३६५३०३ आहे.

Employment Generation:-

The total number of applicants registered on the total registration roll at the Employment Center in Pune division is 1365303.

विभागातील जिल्हानिहाय सर्वसाधारण सांख्यिकीय माहिती
District-wise General Statistical Information In The Division

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
1	भौगोलीक क्षेत्र [जनगणना -2011 प्रमाणे]	'000 चौ.कि. मी.	308	57.43	15.62	10.58	8.58	14.89	7.76	'000 sq. km.	Geographical Area (As Per Census 2011)
2	पर्जन्यमान [सरासरी]	मि.मि.	1300	1137	1207.64	1351.00	379.00	621.00	1922.83	M.M	Rainfall [Average]
3	प्रशासकीय रचना Administrative Setup										
3.1	तालुके	संख्या	355	58	14	11	10	11	12	Number	Talukas
3.2	शहरे (जनगणना शहरासह)	संख्या	534	101	35	22	7	13	24	Number	Towns (Including Census Towns)
3.3	गावे - जनगणना 2011	संख्या	43665	6720	1877	1745	728	1154	1216	Number	Villages - Census 2011.
	3.3.1 वस्ती असलेली	संख्या	40959	6634	1852	1719	725	1143	1195	Number	Inhabited Villages
	3.3.2 निर्जन	संख्या	2706	86	25	26	3	11	21	Number	Un-Inhabited Villages
4	स्थानिक स्वराज्य संस्था 2024-2025 Local Self-Govt. Institutions										
4.1	महानगरपालिका	संख्या	29	6	2	0	1	1	2	Number	Municipal Corporations
4.2	नगरपालिका/ नगरपरिषद	संख्या	247	49	13	9	6	11	10	Number	Municipal Councils
4.3	कटक मंडळे	संख्या	7	3	3	0	0	0	0	Number	Cantonment Boards

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description	
4.4	पंचायत समित्या	संख्या	351	13	13	11	10	11	12	Number	Panchayat Samitees	
4.5	ग्रामपंचायती (गट ग्रामपंचायत)	संख्या	27782	5637	1385	1501	696	1029	1026	Number	Gram Panchayats (including Group Gram Panchayats)	
4.6	नगर पंचायती	संख्या	147	25	4	7	5	6	3	Number	Nagar Panchayats	
4.7	पोलीस स्थानके	संख्या	17535	211	88	32	26	34	31	Number	Police Stations	
4.8	पोलीस आऊट पोस्ट	संख्या	उ.ना/ N.A.	135	39	27	24	36	9	Number	Police Outpost	
5	लोकसंख्या [जणगणना-2011] Population [Census-2011]											
5.1	एकूण लोकसंख्या (2011)	रु. लाखात	1124	234.5	94.29	30.04	28.22	43.18	38.76	Rs.In Lakhs	Total Populations (2011)	
	5.1.1 पुरुष	रु. लाखात	582.43	120.80	49.24	15.11	14.36	22.28	19.81	Rs.In Lakhs	Male	
	5.1.2 स्त्रिया	रु. लाखात	541.31	113.69	45.05	14.93	13.86	20.90	18.95	Rs.In Lakhs	Females	
5.2	ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	61556	13779	3678	2433	2103	2919	2646	In Thousand	Rural Populations	
	5.2.1 ग्रामीण लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	54.78	58.76	39.01	80.99	74.52	67.60	68.27	Percentage	Percentage of Rural Population to Total Population	
5.3.	नागरी लोकसंख्या	हजारात	50818	9671	5751	571	719	2199	1230	In Thousands	Urban Populations	

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
	5.3.1 नागरी लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	45.22	41.24	60.99	19.01	25.48	50.92	31.73	Percentage	Percentage of Urban Population to Total Population
5.4	प्रक्षेपित लोकसंख्या (2025)	रु. लाखात	1289.02	267.24	110.92	32.99	31.33	48.50	43.50	Rs.In Lakhs	Projected Population (2025)
5.5	अनुसुचित जातीची लोकसंख्या (2011) Scheduled Castes (SC) Population (2011)										
	5.5.1 एकूण लोकसंख्या	हजारात	13276	3011	1181	323	353	650	504	In Thousands	Total Population
	5.5.2 एकूण लोकसंख्येशी	टक्केवारी	11.81	12.84	12.53	10.75	12.51	15.05	13.00	Percentage	With the Total Population
	5.5.3 ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	7495	1660	361	248	252	443	356	In Thousands	Rural Population
	5.5.4 नागरी लोकसंख्या	हजारात	5781	1352	820	76	101	207	149	In Thousands	Urban Population
5.6	अनुसुचित जमातीची लोकसंख्या (2011) Scheduled Tribes (ST) Population (2011).										
	5.6.1 एकूण लोकसंख्या	हजारात	105.10	505.00	349	30	18	78	30	In Thousands	Total Population
	5.6.2 एकूण लोकसंख्येशी	टक्केवारी	9.40	7.92	3.70	0.99	0.65	1.80	0.78	Percentage	With the Total Population
	5.6.3 ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	9,006	362.72	255.39	22.46	12.82	49.73	22.32	In Thousands	Rural Population
	5.6.4 नागरी लोकसंख्या	हजारात	1,504	141.92	93.49	7.17	5.51	27.86	7.89	In Thousands	Urban Population

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
5.7	एकुण लोकसंख्येपैकी मुख्यता काम करणारे (2011) Main Workers Out of the Total Population (2011)										
	5.7.1 शेतकरी	हजारात	उ.ना/ N.A.	2988	832	522	432	608	594	In Thousands	Farmers
	5.7.2 शेतमजुर	हजारात	उ.ना/ N.A.	1571	366	244	246	508	208	In Thousands	Agricultural Labourers
	5.7.3 वस्तु निर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्त्या	हजारात	उ.ना/ N.A.	265	90	30	33	64	48	In Thousands	Manufacturing Process, Services and Repairs
	5.7.4 इतर काम करणारे	हजारात	उ.ना/ N.A.	4458	2462	389	364	584	659	In Thousands	Other Workers
5.8	सिमांतक काम करणारे	हजारात	उ.ना/ N.A.	939	298	171	140	135	195	In Thousands	Marginal Workers
5.9	काम न करणारे	हजारात	उ.ना/ N.A.	13228	5380	1649	1607	2419	2172	In Thousands	Non-Workers
5.10	स्त्री-पुरुष प्रमाण	हजारात	उ.ना/ N.A.	942	915	988	965	938	957	In Thousands	Sex Ratio (Females per thousand Males)
5.11	लोकसंख्येची घनता	दरचौ. कि.क्षे	365	404	601	287	329	290	504	Per Sqr.k.m.	Density of Population (Per Sq.Km.)
5.12	दशवर्षिय लोकसंख्या वाढ	टक्केवारी	15.99	17.30	30.37	16	14	14	20	Percentage	Decadal Population Growth

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
6	साक्षरतेचे प्रमाण (2011 जनगणना) Literacy Rate (2011 Census)										
6.1	एकूण	टक्केवारी	82.34	81.88	86.15	82.87	81.84	77.02	81.51	Percentage	Total
6.2	ग्रामीण	टक्केवारी	77.01	78.93	80.98	81.42	79.84	74.06	78.35	Percentage	Rural
6.3	नागरी	टक्केवारी	88.69	87.22	89.45	89.02	86.24	83.10	88.28	Percentage	Urban
6.4	पुरुष	टक्केवारी	88.38	88.41	90.84	89.42	88.22	85.03	88.57	Percentage	Male
6.5	स्त्रिया	टक्केवारी	75.87	74.94	81.05	76.31	74.59	68.55	74.22	Percentage	Female
7	जिल्हा उत्पन्न अंदाज (2023-24) District Income Estimates (2023-24)										
7.1	चालू किंमती नुसार At Current Prices										
7.1.1	एकूण उत्पन्न (स्थूल)	रु. कोटी	4055847	923931	468791	89252	89978	137443	138467	Rs.In Crores	Total Income (Gross)
7.1.2	दरडोई उत्पन्न (स्थूल)	रु. कोटी	319474	350722	430563	273034	290228	268910	322299	Rs.In Crores	Per capita Income (Gross)
7.1.3	एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	रु. कोटी	3537968	809068	407486	78901	80159	121241	121282	Rs.In Crores	Total Income (Net)
7.1.4	दरडोई उत्पन्न (निव्वळ)	रु. कोटीत	278681	307120	374257	241369	258557	253088	282297	Rs.In Crores	Per capita Income (Net)
7.2	स्थिर किंमती नुसार At Constant Prices										
7.2.1	एकूण उत्पन्न (स्थूल)	रु. कोटीत	2435259	555262	281986	53302	52441	84237	83296	Rs.In Crores	Total Income (Gross)
7.2.2	दरडोई उत्पन्न (स्थूल)	रु. कोटीत	191822	210776	258991	163058	169151	175843	193882	Rs.In Crores	Per capita Income (Gross)
7.2.3	एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	रु. कोटीत	2107597	482552	243193	46749	46241	73972	72395	Rs.In Crores	Total Income (Net)
7.2.4	दरडोई उत्पन्न (निव्वळ)	रु. कोटीत	166013	183175	223362	143012	149153	154416	168507	Rs.In Crores	Per capita Income (Net)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
8	कृषि Agriculture										
8.1	पिकाखालील क्षेत्र Gross Crops Area										
8.1.1	निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर '000	16354.3	3118.49	638.54	531.00	468.03	1078.86	402.06	Hector '000	Net Area Sown
8.1.2	एकूण क्षेत्र	हेक्टर '000	246667.3	3756.86	930.81	659.00	593.11	1144.88	429.06	Hector '000	Total Area
8.1.3	अन्नधान्य पिका खालील क्षेत्र	हेक्टर '000	225700	1990.66	374.86	381.51	333.32	769.94	132.54	Hector '000	Area Under Principal Crops
8.1.4	कापूस	हेक्टर '000	3963.042	1.32	0.00	1.00	0.07	0.25	0.00	Hector '000	Cotton
8.1.5	ऊस	हेक्टर '000	1167.043	762.82	136.51	114.00	137.09	188.31	186.91	Hector '000	Sugarcane
8.1.6	तेलबिया	हेक्टर '000	311.97	480.29	58.58	124.00	68.61	153.55	75.55	Hector '000	Oilseeds
8.2	पिकाचे उत्पादन Production Crop										
8.2.1	तृणधान्ये	मे.टन '000	6364	732832.87	6675.66	2161.00	4666.21	715028.03	4301.97	M.Ton. '000	Cereals
8.2.2	कड धान्ये	मे.टन '000	4398	239478.47	453.89	734.00	536.22	237681.66	72.70	M.Ton. '000	Pulses
8.2.3	कापूस (रुई)	मे.टन '000	8591	120.51	5.71	1.75	0.00	113.05	0.00	M.Ton. '000	Cotton
8.1.4	ऊस	मे.टन '000	135754	18132.38	129.29	87.47	169.04	17567.16	179.42	M.Ton. '000	Sugarcane
8.1.5	तेलबिया	मे.टन '000	7091	127053.75	1544.05	2453.00	1495.78	119731.68	1829.24	M.Ton. '000	Oilseeds

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
8.3	वहित धारण (कृषी गणना 2015-16) Area of Operational Holdings (Agriculture Census 2015-16)										
	8.3.1) 1 हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या 00	उ.ना/ N.A.							Number 00	Less than 1 Hectare
	8.3.2) 1 ते 2 हेक्टर	संख्या 00	9220	2157	538	389	320	444	466	Number 00	1 to 2 Hectares
	8.3.3) 2 ते 10 हेक्टर	संख्या 00	10125	2228	663	259	334	748	224	Number 00	2 to 10 Hectares
	8.3.4) 10 हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या 00	1162	383	133	54	68	80	48	Number 00	More than 10 Hectares
	8.3.5) एकूण वहित धारक	संख्या 00	20507	4768	1334	702	722	1272	738	Number 00	Total Operational Land Holders
8.4	जमिनीचे वर्गीकरण	वर्ष									Classification of Land
	8.4.1 भौगोलीक क्षेत्र	हेक्टर '000	30758.20	5745	1562	1067	859	1490	776	Hector '000	Geographical Area
	8.4.2 जंगल व्याप्त क्षेत्र	हेक्टर '000	5162.90	608	177	197	55	36	143	Hector '000	Forest Area
	8.4.3 जंगल व्याप्त क्षेत्राची एकूण भौगोलीक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	17	9	11	18	6	2	18	Percentage	Percentage of Forest Area to Total Geographical Area

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
	8.4.4 जमीनीच्या वापराबाबत माहिती Information Regarding Land Utilisation										
	8.4.4.1 शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन	हेक्टर '000	3756.90	641.88	167.73	157.30	91.86	138.11	86.88	Hector '000	Land Not Available for Cultivation
	8.4.4.2 एकूण पडजमीन	हेक्टर '000	2747.10	649.05	269.87	99.70	52.73	194.85	31.89	Hector '000	Total Fallow Land
	8.4.4.3 पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली जमीन	हेक्टर '000	2736.50	424.54	137.39	122.20	27.30	69.55	68.11	Hector '000	Cultivable Land Not Sown (Excluding Fallow Land)
8.5	जिल्ह्यातील एकूण रासायनिक खतांचे वाटप 2024-25	मे.टन. '000	उ.ना/ N.A.	1253.75	120.86	193.04	273.77	399.30	266.78	M.Ton. '000	Total Distribution of Chemical Fertilizers in the District 2024-25
9	जमीन महसूल वसुली 2024-25	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	8608	421	656	1300	687	Rs.In Lakhs	Land Revenue Collection 2024-25
10	ग्रामपंचायत / पंचायतसमिती / जिल्हा परिषद उपकर 2024-25	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	3773	210	317	571	581	Rs.In Lakhs	Grampanchayat/Panchayat Samitis/ZillaParishads Cess2024-25
11	जलसिंचन Irrigation										
11.1	एकूणलागवडी खालील स्थूल क्षेत्र	हेक्टर '000	24415	2931.77	930.81	643.73	593.11	362.06	402.06	Heactor '000	Total Gross Cropped Area
11.2	ओलीता खालील स्थूल क्षेत्र	हेक्टर '000	उ.ना/ N.A.	1526.38	431.87	258.59	284.15	317.45	234.32	Heactor '000	Gross Irrigated Area

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
11.3	सिंचन विहीरी	संख्या	उ.ना/ N.A.	2292.76	217.12	691.8	593.51	425.53	364.80	Number	Irrigation Wells
11.4	सिंचन विहीरी खाली भिजणारे क्षेत्र	हेक्टर '000	उ.ना/ N.A.	434.15	उ.ना/ N.A.	100.54	146.05	100.66	86.90	Heactor '000	Area Irrigated by Irrigation Wells
11.5	पृष्ठभागीय ओलीता खालील क्षेत्र	हेक्टर '000	उ.ना/ N.A.	461.48	उ.ना/ N.A.	71.52	136.48	123.145	130.34	Heactor '000	Area Under Surface Irrigation
11.6	ओलीता खालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूलक्षेत्राशी	टक्केवारी	उ.ना/ N.A.	77.56	39.99	208.54	100.41	118.90	109.50	Percentage	Ratio of Gross Irrigated Area to Gross Cropped Area
एकूण क्षेत्राशी प्रमाण Proportion to Total Area											
11.7	ओलीता खालील निव्वळ क्षेत्राचे पिकाखालील एकूण क्षेत्राशी प्रमाण	टक्केवारी	उ.ना/ N.A.	31	39	16	46	20	49	Percentage	Proportion of Net Irrigated Area to Total Cropped Area (11.4+11.5)/ 8.1.2 %
11.8	वापरात असलेल्या विहीरील डिझेल पंप	संख्या	उ.ना/ N.A.	7386	उ.ना/ N.A.	2739	उ.ना/ N.A.	520	4127	Number	Diesel Pumps on Wells in Use
11.9	वापरात असलेल्या विहीरीवर बसविलेले विजेचे पंप	संख्या	उ.ना/ N.A.	1124503	333799	217766	3189	403540	166209	Number	Electric Pumps Installed on Wells in Use
11.10	पुर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प Completed Irrigation Projects										
	11.10.1 मोठे प्रकल्प	संख्या	86	37.00	15.00	11.00	3.00	4.00	4.00	Number	Major Projects
	11.10.2 लाभ क्षेत्र	हेक्टर '000	3194	1421.60	368.21	258.99	257.75	354.50	182.15	Hector '000	Command Area
	11.10.3 मध्यम प्रकल्प	संख्या	298	54.00	8.00	18.00	7.00	9.00	12.00	Number	Medium Projects
	11.10.4 लाभ क्षेत्र	हेक्टर '000	1000	288.68	43.79	84.98	19.99	39.51	100.42	Hector '000	Command Area

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
	वीज	Electricity									
12.1	वीज पुरवठा केलेलीगावे	संख्या	41923	6683	1867	1719	735	1154	1208	Number	Villages Supplied with Electricity
12.2	विज पुरवठा केलेले विजेचे पंप	हजारात	4869	1124	333	218	3	404	166	In Thousands	Electric Pumps Provided with Electricity Supply
12.3	विजेचावापर	Electricity Consumption									
	12.3.1 घरगुती	'000 कि.वॅ.तास	37211	7132	4776	524	501	581	751	'000 K.V.Hrs.	Domestic
	12.3.2 कृषिसाठी	'000 कि.वॅ.तास	38428	9661	2154	1589	1067	4109	742	'000 K.V.Hrs.	For Agriculture
	12.3.3 औद्योगिक	'000 कि.वॅ.तास	65469	7267	1636	1096	239	239	4057	'000 K.V.Hrs.	Industrial
	12.3.4 वाणिज्यिक	'000 कि.वॅ.तास	16302	2332	1685	153	119	166	209	'000 K.V.Hrs.	Commercial
13	पशुधन [पशुगणना 2019] Livestock [Livestock Census 2019]										
13.1	एकूण	संख्या '000	33080	7135	1081	1231	1409	2333	1081	Number '000	Total
13.2	गोजातीय	संख्या '000	13993	1988	283	352	325	745	283	Number '000	Cattle-related
13.3	महिषवर्गीय	संख्या '000	5604	2455	569	327	494	496	569	Number '000	Buffaloes
13.4	शेळ्या व मेंढया	संख्या '000	13285	2674	226	550	585	1087	226	Number '000	Goats and Sheeps
13.3	फिरतीपथके	संख्या '000	121	30	1	9	5	6	9	Number '000	Mobile Units

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
13.4	मदतकेंद्रे पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्र	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	356	0	125	64	83	84	Number '000	Help Centres/Veterinary First Aid Centres
13.6	कोंबडया व बदके	संख्या '000	74298	18742	3338	3996	3744	4329	3335	Number '000	Chickens and Ducks
14	पशुवैद्यकीय सोयी Veterinary Health Care Infrastructure										
14.1	सर्वचिकीत्सालये	संख्या	उ.ना/ N.A.	31	6	6	6	6	7	Number	Veterinary Polyclinics
14.2	दवाखाने	संख्या	उ.ना/ N.A.	661	316	60	82	120	83	Number	Dispensaries
15	वाहतुक व दळणवळण Transport and Communication										
15.1	रेल्वेमार्गाची लांबी	कि.मी.	6311	682	उ.ना/N.A..	125	146	375	36	K.M.	Length of Railway Routes
15.2	एकुणरस्त्यांची लांबी.	कि.मी.	उ.ना/ N.A.	77341	19519.96	16099.23	11941.51	21089.12	8691.04	K.M.	Total Length of Roads
15.3	दर 100 चौ कि.मी. मागे रस्त्याची लांबी	कि.मी.	उ.ना/ N.A.	75541.18	19519.95	16099.23	11942	21089	6891	K.M.	Length of Roads.
15.4	दर 100 चौ कि.मी. मागे पृष्ठांकीत रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	उ.ना/ N.A.	60610	14344.97	13707.61	7987.74	17455.08	7114.32	K.M.	Surfaced Road Length per 100 Sq. Km
15.5	पोस्टकार्यालये	संख्या	उ.ना/ N.A.	2985	795	672	419	530	569	Number	Post Offices
15.6	दूरध्वनीसंख्या/ Number (वैयक्तिक)	संख्या	उ.ना/ N.A.	57494	29881	2443	4103	866	20201	Number	No. of Telephones (Personal/ Individual)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description	
16	उद्योग "Industry"											
16.1	नोंदणीकृतचालू कारखाने	संख्या	38250	13226	6040	686	734	4004	1762	Number	Registered Operational Factories	
16.2	चालुकारखान्यातील कामगार	संख्या	3474260	1209475	889162	71711	46911	70452	131239	Number	Workers in Operational Factories	
16.3	साखरकारखाने	संख्या	172	80	18	17	17	14	14	Number	Sugar Factories	
16.4	सूतगिरण्या	संख्या	212	73	0	6	20	17	30	Number	Spinning Mills	
17	मत्स्य व्यवसाय Fisheries											
17.1	तळी/सरोवरे/जलाशये	संख्या	उ.ना/ N.A.	3095	665	953	727	82	668	Number	Ponds / Lakes / Reservoirs	
17.2	नद्यांची लांबी	कि.मी..	उ.ना/ N.A.	4192.05	1252	821.05	392	772	955	K.M.	Length of Rivers	
17.3	मच्छिमारीसाठी अनुकूल क्षेत्र	हेक्टर	उ.ना/ N.A.	68318.49	28094	17272.15	6949	11408	4595.34	Hector	Area Suitable for Fishing	
17.4	मच्छिमारीसाठी उपयोगात आणलेले क्षेत्र	हेक्टर	उ.ना/ N.A.	51612.49	17253	15299.15	4819	9646	4595.34	Hector	Area Utilised for Fishing	
17.5	मत्स्यव्यवसाय सहकारीसंस्था	संख्या	उ.ना/ N.A.	393	63	64	107	104	55	Number	Fisheries Cooperative Societies	
17.6	भुजल मत्स्योत्पादन	मे.टन	उ.ना/ N.A.	43167	24397	4256	4300	7113	3101	M.Ton.	Inland Fish Production	

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description	
18	सहकार Co-Operation											
18.1	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	21284	6379	1344	970	785	1322	1958	Number	Primary Agricultural Credit Societies (PACS)	
	18.1.1 त्यातील सभासद	संख्या '000	15707	15567	12726	733	565	752	791	Number '000	Membership	
	18.1.2 प्राथमिक कृषि पतसंस्थानी दिलेली कर्जे	रु. लाखात	1388700	1024842.87	73191.81	402802.80	212056.88	85086.60	251704.78	Rs.In Lakhs	Loans Disbursed by Primary Agricultural Credit Societies (PACS)	
18.2	एकूण कृषि पतसंस्था	संख्या	21816	6433	1374	985	786	1323	1965	Number	Total Agricultural Credit Societies	
	18.2.1 त्यातील सभासद	संख्या '000	7200	41261.32	37447	745.42	567.93	758.97	1742	Number '000	Membership	
18.3	बिगर शेती पतसंस्था	संख्या	21648	7641	2447	940	1275	1168	1811	Number	Non-Agricultural Credit Societies	
	18.3.1 त्यातील सभासद	संख्या '000	29210	1730227.58	1722969	1227.36	2074.22	2388	1569	Number '000	Membership	
18.4	सहकारी पणन संस्था	संख्या	1753	1028	164	26	45	63	730	Number	Cooperative Marketing Societies	
	18.4.1 त्यातील सभासद	संख्या '000	1254	358.64	110.54	28.30	45.90	50.90	123	Number '000	Membership	
18.5	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	11832	8517	1312	233	404	330	6238	Number	Cooperative Dairy Societies	
	18.5.1 त्यातील सभासद	संख्या '000	980	521.90	66.93	34.02	39.95	16.83	364.18	Number '000	Membership	
	18.5.2 गोळा केलेले दुध (प्रतिदिन)	लिटर '000	4337000	1578172.36	225892	49720.67	610905	32544.69	659110	Litre '000	Milk Collected (Per Day)	

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
18.6	सामाजिक सेवा संस्था	संख्या	उ.ना/ N.A.	37382	30204	2167	1579	1907	1525	Number	Social Service Institutions
18.7	उत्पादक संस्था	संख्या	उ.ना/ N.A.	1780	103	207	1179	235	56	Number	Productive Institutions
18.8	एकूण सहकारी संस्था	संख्या	233513	2916	1468	4908	675	309	14229	Number	Total Cooperative Societies
	18.8.1 त्यातील सभासद	संख्या '000	61504	30988	30937	2548	20.65	6.43	4662	Number '000	Membership
18.9	बिगर शेती पतसंस्थांनी दिलेली कर्जे	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	69763.01	52530.83	5887.31	2461.41	3986.17	4897.29	Rs.In Crores	Loans Disbursed by Non-Agricultural Credit Societies
19	सार्वजनिक आरोग्य Public Health										
19.1	सार्वजनिक/सर्वसाधारण रुग्णालये (ग्रामीण रुग्णालयासह)	संख्या	517	148	64	18	18	23	25	Number	Public/General Hospitals (Including Rural Hospitals)
19.2	दवाखाने	संख्या	851	193	103	0	23	24	43	Number	Dispensaries
19.3	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	संख्या	1936	457	111	84	77	92	93	Number	Primary Health Centre (PHC)
19.4	उपकेंद्र	संख्या	10765	2212	557	415	358	454	428	Number	Sub-centre
19.5	डॉक्टर व वैद्य (सार्वजनिक संस्थातील)	संख्या	उ.ना/ N.A.	4549	2298	280	656	768	547	Number	Doctors and Vaidyas (in Public Institutions)
19.6	जन्म- मृत्यु माहिती (2024-25) Crude Birth Rate-Crude Death Rate Information (2024-25)										
	19.6.1 नोंदविलेल्या जन्मांची संख्या	संख्या	उ.ना/ N.A.	301067	121417	31155	32653	73749	42093	Number	Number of Registered Births
	19.6.2 नोंदलेल्या मृत्युंची संख्या	संख्या	उ.ना/ N.A.	159429	58433	18375	16505	32841	33275	Number	Number of Registered Deaths
	19.6.3 बालमृत्युंची संख्या	संख्या	उ.ना/ N.A.	2074	195	524	550	398	407	Number	Number of Child Deaths

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
20	कुटुंबकल्याण Family Welfare Programme										
20.1	एकूण अंदाजित जननक्षम जोडपी	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	4948708	2614940	500417	537190	616225	679936	Number '000	Total Estimated Eligible Couples
20.2	परिणामकारक सुरक्षित जोडपी	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	Number '000	Effectively Protected Couples
	20.2.1 शस्त्रक्रियेमुळे	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	843012	427496	16575	11887	42089	344965	Number '000	Due to Surgery
	20.2.2 गर्भाशय वलयामुळे	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	उ.ना/ N.A.	Number '000	Due to Intrauterine Devices (IUDs)
	20.2.3 इतर पध्दतीमुळे	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	2201534	1702420	59868	1889	369675	67682	Number '000	By Other Methods
	20.2.4 एकूण (1+2+3)	संख्या '000	उ.ना/ N.A.	7993254	4744856	576860	550966	1027989	1092583	Number '000	Total (1+2+3)
20.3	सुरक्षित जोडप्यांचे एकूण जननक्षम जोडप्यांशी प्रमाण	टक्केवारी	उ.ना/ N.A.	61.91	55.11	86.75	97.50	59.94	62.23	Percentage	Proportion of Protected Couples to Total Eligible Couples
20.4	कुटुंब नियोजन केंद्र	संख्या	उ.ना/ N.A.	690	288	100	79	113	110	Number	Family Planning Centres
21	शिक्षण Education										
21.1	प्राथमिक शिक्षण										Primary Education
	21.1.1 शाळा	संख्या	104499	18200	5066	3757	2174	4618	2585	Number	School
	21.1.2 विद्यार्थी	संख्या '000	14501	2044	735	298	197	544	269	Number '000	Student
	21.1.3 शिक्षक	संख्या '000	491	78	27	13	8	19	11	Number '000	Teacher
	21.1.4 प्रत्येक शिक्षकामागे विद्यार्थी	टक्केवारी	30	128	28	24	25	28.12	23	Percentage	Pupil-Teacher Ratio (PTR)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
21.2	माध्यमिक शिक्षण (उच्च माध्यमिकसह) Secondary Education (Including Higher Secondary)										
	21.2.1 शाळा	संख्या	28986	6856	2298	1048	1002	1411	1097	Number	School
	21.2.2 विद्यार्थी	संख्या '000	6362	2418	1387	146	281	229	375	Number '000	Student
	21.2.3 शिक्षक	संख्या '000	246	84	49	6	9	8	12	Number '000	Teacher
	21.2.4 प्रत्येक शिक्षकामागेविद्यार्थी	टक्केवारी	26	143	28	23	33	28	31	Percentage	Pupil-Teacher Ratio (PTR)
21.3	महाविद्यालये (उच्च शिक्षण) Colleges (Higher Education)										
	21.3.1 संस्था	संख्या	4288	741	322	70	91	115	143	Number	Institutions
	21.3.2 विद्यार्थी	संख्या '000	1040	571	285	45	61	72	108	Number '000	Student
21.4	आदिवासी आश्रमशाळा	संख्या	1051	8	1	2	उ.ना/ N.A.	3	2	Number	Tribal Residential Schools
	21.4.1 विद्यार्थी	संख्या	456447	1258	43	187	उ.ना/ N.A.	838	190	Number	Student
21.5	तांत्रिक शिक्षण Technical Education										
	21.5.1 औद्योगिक प्रशिक्षणसंस्था	संख्या	उ.ना/ N.A.	229	59	19	62	37	52	Number	Industrial Training Institutes
	21.5.1.1 शासकीय व शासन संचालित	संख्या	उ.ना/ N.A.	61	16	11	10	12	12	Number	Government and Government- Managed
	21.5.1.2 अशासकीय खाजगी संस्था	संख्या	उ.ना/ N.A.	132	43	8	16	25	40	Number	Non-Government Private Institutions

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
	21.5.1.3 औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील (खाजगी व शासकीय) मंजूर जागा	संख्या	उ.ना/ N.A.	29817	11348	3772	4069	4660	5968	Number	Sanctioned Intake/Seats in Industrial Training Institutes (Private and Government)
	21.6.1 तंत्रनिकेतने - डिप्लोमा	संख्या	उ.ना/ N.A.	244	75	25	33	26	85	Number	Polytechnics - Diploma
	21.6.2 अभियांत्रिकी महाविद्यालये- डिग्री	संख्या	उ.ना/ N.A.	223	114	26	2	38	43	Number	Engineering Colleges - Degree
22	व्यापारी बँका (वर्ष 2024-25) Commercial Banks (Year 2024-25)										
22.1	एकूण वर्गीकृत बँक शाखा	संख्या	उ.ना/ N.A.	3902	2140	342	323	435	662	Number	Total Classified Bank Branches
22.2	एकूण सहकारी बँक शाखा	संख्या	उ.ना/ N.A.	1232	295	320	218	207	192	Number	Total Cooperative Bank Branches
22.3	एकूण ठेवी (वर्गीकृत+सहकारी)	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	74934035	57436568	3752847	3590990	3933665	6219965	Rs.In Crores	Total Deposits (Classified + Cooperative Banks)
23	पिण्याच्या पाण्याच्या सुविधा (2024-25) Drinking Water Facilities (2024-25)										
23.1	पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न पूर्णपणे सुटलेली गावे	संख्या	उ.ना/ N.A.	6277	1782	1651	622	1066	1156	Number	Villages where the drinking water problem is completely solved
	23.1.1 एकूण टंचाईग्रस्त गावे	संख्या	उ.ना/ N.A.	908	90	91	101	587	39	Number	Total Scarcity-Hit Villages
	23.1.2 टँकरने पाणी पुरवठा होणारी गावे	संख्या	उ.ना/ N.A.	335	90	84	101	59	1	Number	Villages Supplied by Water Tankers
	23.1.3 इतर साधनांनी पुरवठा होणाऱ्या गावांची संख्या	संख्या	उ.ना/ N.A.	19	0	7	0	0	12	Number	Number of Villages Supplied by Other Means/Sources.

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
24	मागासवर्गीय कल्याणकारी योजना 2024-25 The Backward Class Welfare Schemes for 2024-25										
24.1	मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे (कार्यरत)	संख्या	2829	474	106	58	74	174	62	Number	Hostels for Backward Classes (Operational)
24.2	त्यात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	142125	24124	6109	3106	3342	8946	2621	Number	Students Residing Therein
25	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम "Integrated Rural Development Programme" (IRDP)										
25.1	दारिद्र्य रेषेखालील ग्रामीण कुटुंबे	संख्या '000	4519	274	57	65	68	6	79	Number In '000	Below Poverty Line (BPL) Rural Households
26	जिल्हा नियोजन (2024-25) District Planning (Year 2024-25)										
26.1	वार्षिक योजनेतील तरतूद (सर्वसाधारण)	रु. कोटीत	18165	3591.91	1256	575.00	483.98	700.94	575.99	Rs.In Crores	Annual Plan Provision (General)
	खर्च	रु. कोटीत	18077	3591.91	1256.00	575.00	483.98	700.94	575.99	Rs.In Crores	Expenditure
26.2	विशेष घटक योजना तरतूद (अ.जा.उप योजना)	रु. कोटीत	3000.00	596.00	145.00	95.00	86.00	152.00	118.00	Rs.In Crores	Special Component Plan Provision (Scheduled Caste Sub-Plan)
	खर्च	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	595.89	144.92	95.00	86.00	151.98	117.99	Rs.In Crores	Expenditure
26.3	आदिवासी उप योजना खर्च + आदिवासी उप योजना क्षेत्राबाहेरील	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	65.15	55.89	1.64	1.01	4.28	2.33	Rs.In Crores	Tribal Sub-Plan - TSP+Outside Tribal Sub-Plan - OTSP
	खर्च Expenditure	रु. कोटीत	42.61	64.57	55.89	1.64	0.43	4.28	2.33	Rs.In Crores	
26.4	अनुशेष दुर करण्यासाठीचा खर्च	रु. कोटीत	0	0	0	0	0	0	0	Rs.In Crores	Expenditure for Backlog Removal

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
27	स्थानिक विकास कार्यक्रम 2024-25 Local Development Programmes for 2024-25										
अ)	विधानसभा Legislative Assembly										
27.1	मतदार संघ	संख्या	उ.ना/ N.A.	88	21	8	8	11	10	Number	Constituency
27.2	मंजूर तरतूद	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	29700.32	10500	4000	4295.25	6007.12	5820.00	Rs.in Lakhs	Sanctioned Provision
27.3	मंजूर कामांची संख्या/	संख्या	उ.ना/ N.A.	5638	1907	723	747	1856	993	Number	Number of Sanctioned Works
27.4	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	24351.39	10176	2799.48	4243.34	4873.23	4052.74	Rs.in Lakhs	Estimated Cost of Sanctioned Works
27.5	संदर्भ वर्षात झालेला प्रत्यक्ष खर्च Actual	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	20118.97	7728	3067.41	3115.27	4370.23	4862.28	Rs.in Lakhs	Expenditure Incurred in the Reference Year
ब)	विधानपरिषद Legislative Council										
27.1	मतदार संघ	संख्या	उ.ना/ N.A.	30	4	2	13	1	10	Number	Constituency
27.2	मंजूर तरतूद	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	4444.54	1027.04	970.32	679.40	429.50	1028.16	Rs.in Lakhs	Sanctioned Provision
27.3	मंजूर कामांची संख्या/	संख्या	उ.ना/ N.A.	922	200	168	279	132	143	Number	Number of Sanctioned Works
27.4	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	5169.96	1358.01	686.88	1501.93	447.74	1175.40	Rs.in Lakhs	Estimated Cost of Sanctioned Works
27.5	संदर्भ वर्षात झालेला एकूणप्रत्यक्ष खर्च	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	4380.04	957.74	610.42	1192.55	419.48	1193.87	Rs.in Lakhs	Actual Expenditure Incurred in the Reference Year

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description
क)	लोकसभा Lok Sabha										
27.1	मतदार संघ	संख्या	उ.ना/ N.A.	12	4	2	1	3	2	Number	Constituency
27.2	मंजूर तरतूद	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	32456.79	17026.72	4323.10	2177.26	4509.71	4420	Rs.in Lakhs	Sanctioned Provision
27.3	मंजूर कामांची संख्या/	संख्या	उ.ना/ N.A.	6953	3062	1428	235	1369	859	Number	Number of Sanctioned Works
27.4	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	30791.77	17011.24	4215.78	1684.86	3508.89	4371	Rs.in Lakhs	Estimated Cost of Sanctioned Works
27.5	संदर्भ वर्षात झालेला प्रत्यक्ष खर्च	रु. लाखात	उ.ना/ N.A.	24828.05	14408.20	3872.56	986.49	1592.44	3968.36	Rs.in Lakhs	Actual Expenditure Incurred in the Reference Year
28	ग्रामपंचायती उत्पन्न व खर्च 2024-25 Grampanchayat Income & Expenditure										
28.1	उत्पन्न	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	3435	1468	805	215	564	384	Rs.In Crores	Income
28.2	खर्च	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	2147	973	251	115	486	322	Rs.In Crores	Expenditure
29	जिल्हा परिषद उत्पन्न व खर्च 2024-25 Zilla Parishad Income & Expenditure										
29.1	उत्पन्न	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	19287	6886	3394	2426	3784	2796	Rs.In Crores	Income
29.2	खर्च	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	15532	5554	2801	2220	3105	1852	Rs.In Crores	Expenditure
30	महानगरपालिका/नगरपालिका उत्पन्न व खर्च Municipal Corporation/Municipal Council Income & Expenditure										
30.1	उत्पन्न	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	20056	13266	1216	772	2304	2498	Rs.In Crores	Income
30.2	खर्च	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	13742	9108	728	543	1636	1728	Rs.In Crores	Expenditure

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	विभाग Division	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	Unit	Description	
31	नागरी पुरवठा [2024-25] Civil Supplies [2024-25]											
31.1	रास्त भावाची दुकाने (चालुव निलंबित)	संख्या	उ.ना/ N.A.	9172	2539	1715	1370	1871	1677	Number	Ration Shops (Active and Suspended)	
31.2	शासकीय गोदामे	संख्या	उ.ना/ N.A.	116	22	21	36	23	14	Number	Government Godowns	
32	रोजगार निर्मिती मनुष्य दिवस Man Days											
32.2	रोजगार हमी योजना (2024-25)	रु. कोटीत	उ.ना/ N.A.	139.30	9.37	87.38	9.32	23.88	9.35	Rs.In Crores	Employment Guarantee Scheme (2024-25)	
32.3	सेवायोजनकेंद्रात नोंदणी पटावरील अर्जदार(2024-25)	संख्या	597120	216880	85257	30160	29444	20232	51787	Number	Applicants on the Live Register of Employment Exchanges(2024-25)	
32.4	कर्मचारीगणना (01/07/2024) Employees Master Database (EMDb)(As of 01/07/2024)											
	32.4.1 अधिकारी/कर्मचारी मंजूर पदे	हजारात	उ.ना/ N.A.	48.80	12.91	9.96	6.13	9.97	9.83	In Thousands	Sanctioned Posts for Officers/ Employees	
	32.4.2 अधिकारी/कर्मचारी भरलेली पदे	हजारात	724	48.80	12.91	9.96	6.13	9.97	9.83	In Thousands	Filled Posts of Officers/ Employees	

टिप:

- १) या प्रकाशनातील माहितीविभागातील जिल्ह्यांच्या जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन २०२४-२५ याप्रकाशनातून (काही ठिकाणी माहितीची सत्यता पडताळण्यासाठी जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी यांचेशी माहितीबाबत खात्री करून घेण्यात आली आहे.
The information in this publication has been taken from the District Socio-Economic Review 2024-25 of the districts in the division (in some places, the information has been verified with the District Statistical Office to ensure its accuracy)
- २) विभागीय बेरजेचे आकडेपुर्णकात केल्यामुळे बेरजा कदाचित जुळणार नाहीत.
Since the figures in the departmental totals have been rounded off to the nearest whole number, the totals may not match exactly.
- ३) जिल्हयाच्या माहितीचेसंदर्भ वर्ष वेगवेगळे असल्यामुळे विभागाच्या बेरजा देता येत नाही.
Due to the different reference years of the information for various districts, the divisional totals cannot be provided
- ४) उ.ना/N.A.. = उपलब्ध नाही.(Not Available) * - अस्थायी आकडेवारी(Provisional/Tentative Data)
- ५) कापसाचे उत्पादन ०० गाठी = १८० किलोग्रॅम, ड्रेसड स्केनच्या स्वरूपात ऊसाचे उत्पादन आहे.
Cotton Production 00 Bales = 180 Kg. In agricultural statistics, "Dressed Cane" refers to the weight of the sugarcane stalks after they have been cleaned and prepared for the factory
- ६) काही ठिकाणी आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची असल्याने आकडेवारी कमी जास्त असू शकते
Since the data in some places is provisional in nature, the figures may vary (increase or decrease)
- ७) या प्रकाशनात जेथेफक्त रुग्ण तपासले जातात, त्यांना दाखल करण्याची सोय नसते अशाचदवाखान्यांची माहिती देण्यात आलेली असल्याने ती मागील वर्षाच्या माहितीशी जुळणार नाही.
In this publication, information has been provided only for those dispensaries where only outpatients are examined and there is no facility for admission; therefore, this data will not match the information from previous years.
- ८) बाब क्र. २३ मधील टंचाईग्रस्त गावे ही शासनाने निर्देशित केलेली असून पाणी पुरवठा केलेली गावे ही त्यापेक्षा कमी/जास्त आहेत कारण ती गावे प्रत्यक्ष उपाययोजना (पाणी पुरवठा) केलेली गावे आहेत.
The scarcity-hit villages in Item No. 23 are those officially designated by the Government; however, the number of villages where water was actually supplied may be higher or lower because those figures represent villages where physical measures (water supply) were actually implemented
- ९) वर्ष २०२४-२५ च्या प्रकाशनात एकूण रस्त्यांची लांबीत शहरी भागातील रस्त्यांच्या लांबीचा समावेश नसल्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत रस्त्यांची लांबी कमी झालेली आहे.
In the 2024-25 publication, the total road length does not include the length of roads in urban areas; therefore, the road length has decreased compared to the previous year.
- १०) सेवायोजन केंद्रात नोंदणी पटावरील अर्जदार (2024-25) ही आकडेवारी उप आयुक्त, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता, विभागीय आयुक्तालय, पुणे यांचेकडून प्राप्त झालेली आहे.
The data of applicants on the registration roll in the Employment Exchange (2024-25) has been received from the Deputy Commissioner, Skill Development, Employment and Entrepreneurship, Divisional Commissionerate, Pune.
